

2021-02-01

Svk 2020/4196

REMISSVAR

**Remissvar avseende Finansdepartementets Promemoria Fi2020/04673 om
”Utökad befrielse från energiskatt för egenproducerad el”**

Sammanfattande bedömning

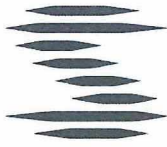
Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) sammanfattande bedömning är att förslaget till utökad befrielse från energiskatt för egenproducerad el riskerar att leda till försämrade leveranssäkerhet och ökade kostnader för det svenska kraftsystemet. Svenska kraftnät anser därför att förslaget inte ska genomföras.

Bakgrund

I promemorian Fi2020/04673 ”Utökad befrielse från energiskatt för egenproducerad el” föreslås att undantaget från skatteplikt för egenproducerad el utvidgas genom höjda effektgränser. Detta innefattar bland annat en höjning av gränsen för installerad toppeffekt för solceller från 255 kW till 500 kW. I vårt remissvar har vi valt att fokusera synpunkterna på denna fråga och de konsekvenser det får för kraftsystemet.

Svenska kraftnät delar bedömningen att potentialen för utbyggnad av solceller är betydande. Kostnaderna för solceller har fallit kraftigt under senare år och mot den bakgrunden finns det skäl att anta att mängden solceller kommer att öka även i Sverige. Det är en naturlig del i energiomställningen. Skattebefrielsen från energiskatt utgör en tydlig subvention av viss elproduktion baserat på typ av produktion, men ännu mer utifrån ägandet av produktionen. Genom att subventionera egenproduktion görs en åtskillnad i lönsamhet enbart baserad på vem som äger produktionen.

Ett ökat inslag av väderberoende elproduktion leder till fler tillfällen med effektöverskott och en press nedåt på elpriset, till gagn för konsumenter och försämrade ekonomiska incitament för planerbar produktion som har och riskerar konkurreras ut. Svenska kraftnät ska tillhandahålla ett driftsäkert och effektivt transmissionsnät och har därmed att säkerställa förmågor som stabilitet och

frekvens. Då väderberoende produktion saknar vissa för kraftsystemet sådana väsentliga förmågor, pågår kontinuerligt arbete för att säkra dem på annat sätt, exempelvis genom utveckling av marknader för olika tjänster. Förslaget att subventionera in väderberoende produktion riskerar tidigarelägga utmaningar som inte belyses fullt ut i konsekvensanalysen.

Konsekvensanalys

Sammanfattningsvis anser vi att konsekvensanalysen i promemorian saknar betydande kostnader som bör finnas med som grund för beslut. Det handlar t.ex. om kraftsystemets minskade robusthet, ökat importberoende av effekt samt ökade kostnader för stödtjänster för att kompensera för ett betydligt "lättare" elsystem sommartid.

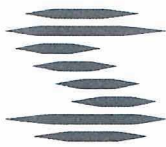
Svenska kraftnät ger här kompletterande kommentarer till promemorians konsekvensanalys, vilka också utgör grunden för affärsverkets sammanfattande bedömning.

I promemorians konsekvensanalys (sidan 18) framgår att solkraft är att betrakta som en intermittent och inte planerbar produktionskälla. Det konstateras vidare att införande av subventionerna för egenproducerad el kommer att innebära ökad produktion av solex, vilket försämrar stabilitet, robusthet och balansering. Svenska kraftnät delar denna bedömning, och det är också erfarenheter som kunnat konstateras från länder i Europa där andelen solex är högre än i Sverige.

Enligt promemorians konsekvensanalys bedöms denna konsekvens primärt hanteras genom nätförstärkningar i det egna nätet eller överliggande nät. Konsekvensanalysen pekar här på att nätbolagen har möjlighet att övervältra dessa kostnader på kundkollektivet. Detta innebär i sig en omfördelning till de nätkunder som har förutsättningar att investera i egenproducerad el från kundkollektivet som helhet.

Vidare pekar konsekvensanalysen på ökade obalanser där kostnaderna kommer att regleras direkt mellan Svenska kraftnät och de balansansvariga, för att slutligen övervältras på slutkunderna. Svenska kraftnät som systemansvarig myndighet instämmer i slutsatserna att det försämrar kraftsystemets stabilitet och robusthet och försvårar möjligheterna att balansera systemet. Vi menar dock att de ökade kostnaderna för konsekvenserna inte synliggörs i förslaget.

Kraftsystemets stabilitet och robusthet förändras genom att väderberoende produktion konkurrerar ut planerbar produktion med för systemet centrala egenskaper. Det har inneburit att kostnaderna för att upprätthålla stabilitetsmarginalerna och störningståligheten ökat. Svenska kraftnät anser att genom att subventionera en viss produktion, som i detta fall inriktar sig på

inbäddad hushållsförbrukning, där användarna troligen inte kommer att agera aktivt på prissignaler, riskerar denna utveckling att accentueras och kostnaderna öka. Även den nationella effektbalansen har av samma skäl förändrats, genom att väderberoende produktion med sämre tillgänglighet har konkurrerat ut planerbar produktion, och förslaget bidrar till en snabbare takt i en sådan utveckling. Solel bidrar med effekt nära förbrukaren, men inte under elsystemets kritiska förbrukningstoppar, dvs. på morgon och kväll under vintern.

Vi ser att förslaget kan leda till ökade kostnader även sommartid. Låga elpriser kan leda till avställning av planerbar produktion vilket ökar behov av införskaffande av stödtjänster, tex rotationsenergi och avlastande åtgärder i likhet med den situation som uppstod sommaren 2020.

Utöver de ovan nämnda konsekvenserna för kraftsystemet kommer det som framgår av promemorian även att krävas nätinvesteringar. Här vill vi påpeka de utmaningar i form av ledtider som finns rörande tillståndsprocesser för nätinvesteringar.

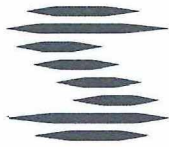
I promemorian (sidan 20) dras en slutsats att ”Eftersom andelen solel på elmarknaden är låg, bedöms prispåverkan för närvarande som marginell.” I ett kortsiktigt perspektiv kan detta vara korrekt, men erfarenheter från andra länder är att utvecklingen kan gå mycket snabbt.

I promemorian (sidan 21) räknas effekterna för berörda myndigheter upp. Svenska kraftnät är systemansvarig myndighet men är inte omnämnd. Genom detta remissvar vill Svenska kraftnät tydliggöra att verket påverkas av förslagen då förutsättningarna att utöva systemansvaret påverkas. Svenska Kraftnät gör historiskt stora satsningar för de kommande 10 åren i såväl nätinfrastuktur, utveckling av balansmarknaderna och ökad automatisering. Promemorians stimulanseffekt kommer ge en snabbare förändringstakt, men också långsiktigt större utmaningar och mindre marginaler i systemet.

Avslutande kommentarer

Solel kommer givetvis vara en del av det framtida svenska energisystemet och kommer att kunna producera mycket el tidvis och i kombination med framtida planer på lagring i batterier eller vätgaslager bli ett komplement till dagens produktionskällor. Lagring har ännu inte implementerats i någon större skala i Sverige och omnämns i olika färdplaner. Innan dessa färdplaner realiseras kommer en ökade stimulans av solelinstallationer att hanteras i befintligt energisystem.

Sverige är mitt i en omställning till ett förnybart elsystem. Samhällsutvecklingen innebär ett allt större elberoende och en ökad elanvändning. Transportsektorn kommer att se en ökande elektrifiering och stora planer finns på att elektrifiera

många industrisektorer. Svenska kraftnät arbetar intensivt med att säkerställa ett robust kraftsystem och en väl fungerande elmarknad inom ramen för vårt uppdrag. Promemorians förslag om en utökad skattebefrielse leder till att ytterligare åtgärder behöver vidtas och att kostnaderna ökar för att bibehålla kraftsystemets leveranssäkerhet.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Lotta Medelius-Bredhe efter föredragning av Erik Ek, Strategisk driftchef. I ärendets handläggning har även deltagit Ulf Moberg, Teknisk direktör, Niclas Damsgaard, Chefsstrateg och Lowina Lundström, divisionschef System.

Sundbyberg, dag som ovan

Lotta Medelius-Bredhe